

สารศิริราช

SIRIRAJ HOSPITAL GAZETTE

จัดพิมพ์โดยอนุมัติคณะกรรมการคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล
Published Under the Auspices of the Faculty of Medicine, Siriraj Hospital

ปีที่ 51, ฉบับที่ 4, เมษายน 2542

Volume 51, Number 4, April 1999

อัตราการติดเชื้อปรสิตจากการตรวจอุจจาระในผู้ใช้แรงงานไทย ระหว่าง พ.ศ. 2536-2540

ดาราวรรณ วนะชีวนาวิน พ.บ.*

วิรัช จันทนู วท.ม.*

จิรวรรณ องค์โรจนกุล วท.บ.*

สมคิด แก้วมณี วท.ม.*

ไพบุลย์ พันธุ์ประภาส วท.ม.*

อดิศักดิ์ อยู่เล็ก วท.บ.*

สุรศักดิ์ สุวตมโท วท.บ.*

นันทิยา มั่นคง ป. พนักงานวิทยาศาสตร์การแพทย์*

พันธ์พบ เติสลายด่วน ค.บ.*

วีรภัทร ภัทรางกูร วท.ม.*

เรื่องย่อ : การศึกษาอัตราการติดเชื้อปรสิตจากการตรวจอุจจาระในผู้ใช้แรงงานไทย ระหว่าง พ.ศ. 2536-2540 ที่ตั้งตรวจที่ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยทำการตรวจอุจจาระของผู้ใช้แรงงานไทยที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศในแต่ละปี จำนวน 20,639, 18,060, 15,142, 10,413 และ 13,986 คน ด้วยวิธีธรรมดา (simple smear) และย้อมสีด้วยน้ำยาไอโอดีน (iodine stain) พบอัตราการติดเชื้อปรสิตเป็นร้อยละ 12.15, 13.13, 12.57, 4.62 และ 5.76 ตามลำดับ ปรสิตชนิดที่พบได้บ่อย 5 อันดับแรก ได้แก่ *Blastocystis hominis*, hookworms, *Giardia lamblia*, *Strongyloides stercoralis* และ *Opisthorchis viverrini* ซึ่งคล้ายกับปรสิตชนิดที่พบได้บ่อยในกลุ่มผู้ใช้แรงงานจากรายงานก่อนๆ ดังนั้นการให้ความรู้แก่ประชาชนและการปรับปรุงการสุขาภิบาล จึงควรกระทำอย่างต่อเนื่องเพื่อควบคุมและป้องกันการติดเชื้อปรสิต

*ภาควิชาปรสิตวิทยา, คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล, มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร 10700.

Abstract : Prevalence of Parasitic Infections in Thai Workers from 1993 to 1997
Wanachiwanawin D, M.D.*, Junnoo V, M.Sc.*, Ongrotchanakun J, B.Sc.*, Kaewmanee S, M.Sc.*, Punthuprapasa P, M.Sc.*, Yoolek A, B.Sc.*, Suvuttho S, B.Sc.*, Monkong N, Dip. In M.S.T.*, Lertlaituan P, B.Ed.*, Patharangura W, M.Sc.*
*Department of Parasitology, Faculty of Medicine Siriraj Hospital, Mahidol University, Bangkok 10700.
Siriraj Hosp Gaz 1999; 51: 225-231.

Study on the prevalence of parasitic infections in Thai laborers who applied for working abroad was carried out during 5 years. The total number of 78,240 stool specimens was obtained and examined by simple smear and iodine stain. It was found that the prevalence of parasitic infections from 1993 to 1997 was 12.15%, 13.13%, 12.57%, 4.62% and 5.76% respectively. The five most frequently parasites found in stool were *Blastocystis hominis*, hookworms, *Giardia lamblia*, *Strongyloides stercoralis* and *Opisthorchis viverrini*. Such findings were similar to previous reports, but in lower percentages. Thus, continuity of public health education and sanitation improvement should be concerned for prevention and control of parasitic infections.

โรคที่เกิดจากปรสิตนั้นเป็นปัญหาที่สำคัญของประเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนทำให้ประสิทธิภาพการทำงานลดลง นอกจากนี้ยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในด้านการรักษาพยาบาลโรคต่างๆ ที่มีสาเหตุจากปรสิตและเสียงบประมาณในด้านการควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของโรค ซึ่งเป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจทั้งต่อครอบครัวและประเทศชาติ' เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศในเขตร้อนที่เหมาะสมต่อการแพร่กระจายของปรสิตหลายชนิด เมื่อผู้ใช้แรงงานไทยที่มีความต้องการจะเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศผู้ใช้แรงงานเหล่านี้จึงต้องเข้ารับการตรวจสุขภาพตามความประสงค์ของประเทศต่างๆ ที่จะรับผู้ใช้แรงงานเข้าไปทำงาน การตรวจหาปรสิตในอุจจาระเป็นการบริการที่ทางภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้ให้แก่กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่มารับการตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลศิริราช ซึ่งได้เริ่มให้บริการการตรวจอุจจาระตั้งแต่ปีพ.ศ. 2536 ดังนั้นการรายงานนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอัตราการติดเชื้อปรสิตจากการตรวจอุจจาระ ในผู้ใช้แรงงานไทยที่ส่งตรวจที่ภาควิชาปรสิตวิทยาระหว่าง พ.ศ. 2536-2540

วัตถุประสงค์และวิธีการ

ได้ทำการศึกษาอัตราการติดเชื้อปรสิตจากการตรวจอุจจาระในผู้ใช้แรงงานไทยที่จะเดินทางไปทำงานยังต่างประเทศระหว่าง พ.ศ. 2536-2540 ที่ภาควิชาปรสิตวิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล โดยให้ผู้ใช้แรงงานเก็บอุจจาระด้วยวิธี rectal swab โดยใช้ปลายไม้พันสำลีชุบน้ำเกลือปกติน้ำแล้วสอดเข้าทางทวารหนักให้ลึกประมาณ 1-1.5 นิ้ว และหมุนไม้ 2-3 รอบ เพื่อให้มีอุจจาระติดสำลีออกมาจากนั้นนำไม้พันสำลีใส่ถุงพลาสติกขนาด 4 x 3 นิ้ว นำอุจจาระที่เก็บได้ไปตรวจหาปรสิตด้วยวิธีธรรมดา (simple smear) และย้อมสีด้วยน้ำยาไอโอดีน 1% (iodine stain) ในกรณีที่พบตัวอ่อนของหนอนพยาธิหรือพบซิสต์ของโปรโตซัว

ผล

ผลการตรวจอุจจาระของผู้ใช้แรงงานไทยจำนวน 78,240 คน ระหว่าง พ.ศ. 2536-2540 เป็นเวลา 5 ปี ได้แสดงในตารางที่ 1 ปรสิตที่ตรวจพบในอุจจาระแบ่งได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ โปรโตซัว พยาธิตัวกลม และ

สารศิริราช

ปีที่ 51, ฉบับที่ 4, เมษายน 2542

อัตราการติดเชื้อปรสิตจากการตรวจอุจจาระในผู้ใช้แรงงานไทย

ระหว่าง พ.ศ. 2536-2540

227

คาราวรรณ วะชีวนาวิน, และคณะ

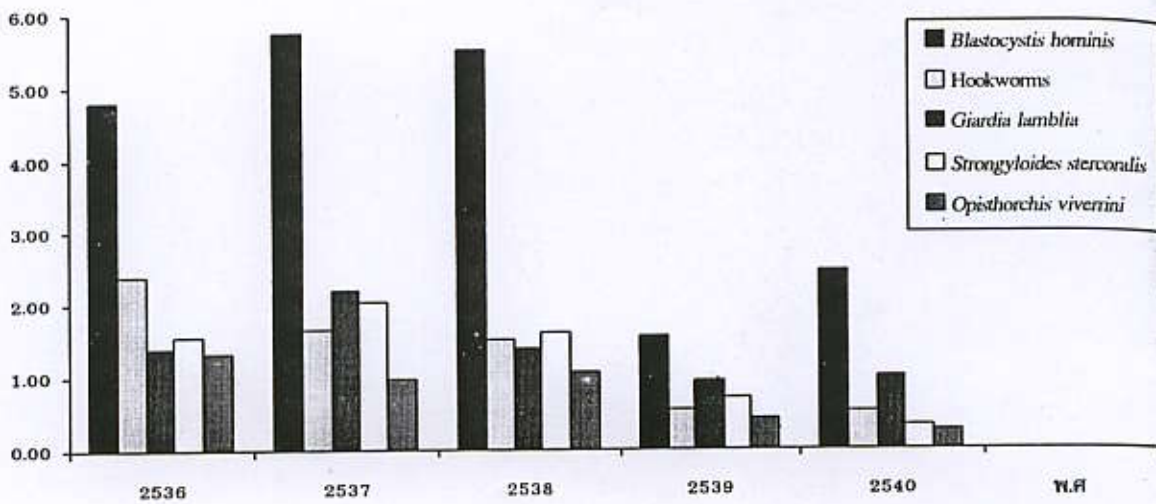
ตารางที่ 1. ผลการตรวจอุจจาระของผู้ใช้แรงงาน ระหว่างพ.ศ. 2536 - 2540

ปีพ.ศ.	จำนวนผู้ใช้แรงงาน (คน)	จำนวนตัวอย่างอุจจาระที่ตรวจพบปรสิต	ร้อยละ
2536	20,639	2,507	12.15
2537	18,060	2,371	13.13
2538	15,142	1,903	12.57
2539	10,413	481	4.62
2540	13,986	806	5.76
รวม	78,240	8,068	10.31

ตารางที่ 2. ผลการตรวจพบปรสิตในอุจจาระของผู้ใช้แรงงานแยกตามชนิดของปรสิต

ปรสิต	พ.ศ. 2536		พ.ศ. 2537		พ.ศ. 2538		พ.ศ. 2539		พ.ศ. 2540		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โปรโตซัว												
<i>Blastocystis hominis</i>	989	4.79	1,038	5.75	834	5.51	164	1.57	346	2.47	3,371	4.31
<i>Giardia lamblia</i>	290	1.41	396	2.19	212	1.40	97	0.93	139	0.99	1,134	1.45
<i>Sarcocystis</i> spp.	21	0.10	25	0.14	58	0.38	9	0.09	73	0.52	186	0.24
<i>Entamoeba histolytica</i>	7	0.03	6	0.03	39	0.26	2	0.02	9	0.06	63	0.08
<i>Entamoeba coli</i>	17	0.82	28	0.16	84	0.55	19	0.18	52	0.37	200	0.26
<i>Trichomonas hominis</i>	31	0.15	24	0.13	35	0.23	11	0.11	20	0.14	121	0.15
พยาธิตัวกลม												
Hookworms	495	2.40	296	1.64	231	1.53	56	0.54	72	0.51	1,150	1.47
<i>Strongyloides stercoralis</i>	322	1.56	371	2.05	244	1.61	75	0.72	47	0.34	1,059	1.35
<i>Enterobius vermicularis</i>	17	0.08	2	0.01	7	0.05	3	0.03	3	0.02	32	0.04
<i>Ascaris lumbricoides</i>	2	0.01	2	0.01	5	0.03	3	0.03	2	0.01	14	0.02
พยาธิตัวแบน												
<i>Opisthorchis viverrini</i>	273	1.32	173	0.96	161	1.06	44	0.42	37	0.26	688	0.88
<i>Taenia</i> spp.	38	0.18	25	0.14	4	0.03	6	0.06	9	0.06	82	0.10
<i>Hymenolepis nana</i>	7	0.03	3	0.02	7	0.05	3	0.03	2	0.01	22	0.03

ร้อยละ

รูปที่ 1. กราฟแสดงชนิดของปรสิตในอุจจาระที่ตรวจพบมาก 5 อันดับแรก

พยาธิคิ้วเบน ผลการตรวจพบปรสิตชนิดต่างๆ ในอุจจาระของผู้ใช้แรงงานได้แสดงในตารางที่ 2 ปรสิตที่ตรวจพบในอุจจาระของผู้ใช้แรงงานที่พบได้มากที่สุดคือ *Blastocystis hominis* และที่พบบรองลงมาได้แก่ hookworms, *Giardia lamblia*, *Strongyloides stercoralis*, และ *Opisthorchis viverrini* ซึ่งปรสิตทั้ง 4 ชนิดหลังนี้พบได้ในอัตราที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน (รูปที่ 1)

วิจารณ์

จากการศึกษาพบว่าอัตราการติดเชื้อปรสิตที่ตรวจพบในอุจจาระของผู้ใช้แรงงานไทยที่ประสงค์จะเดินทางไปทำงานต่างประเทศนั้นมีอัตราใกล้เคียงกันในช่วงปี พ.ศ. 2536-2538 เป็นร้อยละ 12.15, 13.13 และ 12.57 ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการศึกษาของวิชัยรุ่งปิตะรังสี และคณะ พบว่าใน พ.ศ. 2529 อัตราการติดเชื้อปรสิตในอุจจาระของกลุ่มผู้ใช้แรงงานไทยเป็นร้อยละ 9.72 ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษานี้ แต่ผลการศึกษาของประพันธ์

เชิดชูงาม และคณะ พบว่าระหว่างเดือนกรกฎาคม-ตุลาคม พ.ศ. 2532 นั้น การติดเชื้อปรสิตในลำไส้ของผู้ใช้แรงงานเป็นร้อยละ 19.46 ซึ่งสูงกว่าการรายงานนี้อาจเนื่องจากการศึกษาในช่วงเวลาประมาณ 4 เดือนที่อยู่ในช่วงฤดูฝน จึงทำให้การแพร่กระจายของปรสิตสูงขึ้น ส่วนการรายงานของพลรัตน์ วิไลรัตน์ และคณะ ที่ศึกษาการติดเชื้อปรสิตในลำไส้ของผู้ใช้แรงงานไทยเมื่อ พ.ศ. 2538 นั้น พบว่าอัตราการติดเชื้อปรสิตมากกว่าหนึ่งชนิดเป็นร้อยละ 33.7 (ไม่ได้กล่าวถึงอัตราการติดเชื้อปรสิตรวมในกลุ่มประชากรศึกษา) อัตราการติดเชื้อปรสิตชนิดต่างๆ ของรายงานหลังนี้สูงกว่ารายงานอื่นๆ ที่กล่าวมาแล้วมาก เนื่องจากใช้วิธี formalin-ether concentration ในการตรวจอุจจาระแต่รายงานอื่นๆ เก็บอุจจาระด้วยวิธี rectal swab เพราะสะดวกและรวดเร็วในทางปฏิบัติ จำนวนอุจจาระที่เก็บได้จึงมีปริมาณน้อยและเพียงพอสำหรับการตรวจด้วยวิธีธรรมดาซึ่งให้ผลการตรวจพบปรสิตน้อยกว่าการตรวจอุจจาระด้วยวิธีเข้มข้น

อัตราการติดเชื้อปรสิตที่ตรวจพบในอุจจาระของผู้ใช้แรงงานในปี พ.ศ. 2539 และ พ.ศ. 2540 ของการศึกษาครั้งนี้ เป็นร้อยละ 4.62 และ 5.76 ตามลำดับ ซึ่งลดลงมากเมื่อเปรียบเทียบกับอัตราการติดเชื้อปรสิตในช่วงพ.ศ. 2536-2538 อาจเนื่องมาจากมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคพยาธิต่างๆ มากขึ้นร่วมกับการปรับปรุงการสุขาภิบาลที่ดีขึ้น ทำให้ประชาชนมีสุขอนามัยที่ดีขึ้น นอกจากนี้กลุ่มผู้ใช้แรงงานบางส่วนอาจซื้อยาฆ่าพยาธิที่มีจำหน่ายตามท้องตลาดมารับประทานเอง แต่อย่างไรก็ตามอัตราการติดเชื้อปรสิตในการศึกษานี้อาจน้อยกว่าความเป็นจริง เนื่องจากวิธีที่ใช้ตรวจอุจจาระเป็นวิธีธรรมดา ซึ่งถ้าอุจจาระที่เก็บได้มีปริมาณมากพอที่จะตรวจด้วยวิธีเข้มข้นได้คงทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องยิ่งขึ้น

ปรสิตที่ตรวจพบในอุจจาระของผู้ใช้แรงงานที่พบมาก 5 ชนิดแรกจากการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ *B. hominis*, hookworms, *G. lamblia*, *S. stercoralis* และ *O. viverrini* เมื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาของประพันธ์เชิดชูงามและคณะ⁴ พบว่าปรสิตที่พบบ่อย 5 ชนิดแรก ได้แก่ *O. viverrini*, hookworms, *G. lamblia*, *Taenia* spp. และ *Enterobius vermicularis* ส่วนผลการสำรวจของพลรัตน์ วิไลรัตน์ และคณะ⁵ พบว่าปรสิตที่พบบ่อย ได้แก่ *O. viverrini*, *Sarcocystis* spp., hookworms, *S. stercoralis* และ *G. lamblia* จะเห็นได้ว่าปรสิตที่พบได้บ่อยในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในแต่ละรายงานนั้นคล้ายคลึงกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่มีอาชีพเดิมเป็นเกษตรกรจึงมีโอกาสได้รับพยาธิที่ติดต่อกับดิน เช่น hookworms และ *S. stercoralis* เป็นต้น ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานนี้ส่วนใหญ่มีสุขอนามัยที่ไม่ค่อยดีทำให้ได้รับปรสิตที่อาจปนเปื้อนมากับอาหารหรือน้ำดื่ม เช่น *B. hominis* และ *G. lamblia* รวมทั้งสุขนิสัยในการรับประทานอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่ดิบๆ หรือดิบๆ ตุ๋นๆ ทำให้มีโอกาสได้รับพยาธิ *O. viverrini*, *Taenia* spp. และ *Sarcocystis* spp. เป็นต้น

จากการศึกษานี้พบว่า *B. hominis* เป็นปรสิตที่พบได้บ่อยที่สุด ส่วนผลการสำรวจของพลรัตน์ วิไลรัตน์

และคณะ⁵ พบว่าปรสิตชนิดนี้ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานพบได้บ่อยเป็นอันดับที่ 6 แต่ผลการศึกษาการติดเชื้อปรสิตในผู้ป่วยในของโรงพยาบาลศิริราชเมื่อ พ.ศ. 2534-2538⁶ นั้นพบว่าอัตราการติดเชื้อ *B. hominis* นั้นสูงที่สุด โปรโตซัวชนิดนี้อาจทำให้เกิดอาการอุจจาระร่วงได้ถ้าติดเชื้อจำนวนมาก⁷ แต่มีบางรายงานที่เชื่อว่า *B. hominis* ไม่ก่อโรคและยาหลายชนิดกำจัดโปรโตซัวนี้ไม่ได้ผล^{8,9} ดังนั้นจึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้พบปรสิตชนิดนี้ให้อัตรที่สูง *G. lamblia* เป็นโปรโตซัวที่ติดต่อกับคนโดยการดื่มน้ำหรือรับประทานอาหารที่มีชีสที่ระยยะติดต่อกับเนื้ออื่น ดังนั้นในผู้ที่มิสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ไม่ดีทำให้มีโอกาสติดเชื้อชนิดนี้ได้บ่อย นอกจากนี้บางคนยังมีชีสในลำไส้ได้โดยไม่เกิดอาการจึงเป็นแหล่งแพร่โรคได้¹⁰ กลุ่มผู้ใช้แรงงานเหล่านี้ส่วนใหญ่ไม่ค่อยระมัดระวังในการบริโภคอาหารทำให้เกิดการติดเชื้อ *G. lamblia* ได้บ่อย

จากการสำรวจอัตราการติดเชื้อปรสิตในประชากรตามหมู่บ้านของจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ได้แก่ ในปี พ.ศ. 2500, พ.ศ. 2510, พ.ศ. 2523-2524 และ พ.ศ. 2528-2529^{1,10-12} พบว่าปรสิตที่พบได้บ่อยที่สุดได้แก่ *O. viverrini* และ hookworms ส่วนการศึกษาการติดเชื้อปรสิตของผู้ป่วยในของโรงพยาบาลศิริราชในช่วง พ.ศ. 2534-2538⁶ นั้นพบว่าอัตราการตรวจพบปรสิตทั้งสองชนิดนี้อยู่ในอันดับต้นๆ รวมทั้งการศึกษานี้ก็เช่นกัน แม้ว่าจะเป็นการศึกษาในประชากรคนละกลุ่มกันแต่ผลการตรวจพบปรสิตนั้นคล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นว่าประชากรที่ติดเชื้อปรสิตเหล่านี้คงมีวิถีในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ และอุปนิสัยในการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อการติดต่อกับพยาธิ กลุ่มผู้ใช้แรงงานนี้เป็นวัยทำงานมักนิยมดื่มสุราแกล้มกับอาหารที่ทำจากปลาดิบ เช่น ก้อยปลา ลาบปลา เป็นต้น จึงมีโอกาสได้รับพยาธิ *O. viverrini* ได้สูง โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ใช้แรงงานที่มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ซึ่งพบอัตราการติดเชื้อ *O. viverrini* เป็นร้อยละ 10.49-42.45 และร้อยละ 10.19 ตามลำดับ¹⁴ อย่างไรก็ตามแม้ว่ารายงานนี้ไม่มีข้อมูลที่แน่นอนของภูมิลำเนาใน

กลุ่มผู้ใช้แรงงานที่ทำการศึกษานี้ แต่ส่วนใหญ่ของผู้ใช้แรงงานเหล่านี้มีภูมิลำเนาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือเช่นกัน

พยาธิปากขอและพยาธิ *S. stercoralis* เป็นพยาธิที่มีการติดต่อสู่คนโดยการไชของพยาธิตัวอ่อนระยะ filariform เข้าสู่ผิวหนัง แต่ *S. stercoralis* นั้นมี autoinfection ในร่างกายโฮสต์ทำให้เพิ่มจำนวนได้อย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผู้ที่มีภูมิคุ้มกันบกพร่อง นอกจากนี้ยังสามารถดำรงชีวิตเป็นอิสระตามพื้นดินได้⁶ จากรายงานการสำรวจการติดเชื้อปรสิตในประชากรตามชนบทเมื่อ พ.ศ. 2500, พ.ศ. 2510, พ.ศ. 2523-2524 และ พ.ศ. 2528-2529^{1,10-12} พบว่าอัตราส่วนของการติดเชื้อพยาธิปากขอต่อพยาธิ *S. stercoralis* เป็น 17:1, 7:1, 94:1 และ 4.6:1 ตามลำดับ แต่จากการศึกษาในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในปี พ.ศ. 2532, พ.ศ. 2538¹⁴ และจากรายงานนี้ (พ.ศ. 2536-2540) และจากการศึกษาการติดเชื้อปรสิตของผู้ป่วยในของโรงพยาบาลศิริราชเมื่อ พ.ศ. 2534-2538⁹ พบว่าอัตราส่วนของการติดเชื้อปรสิตทั้งสองชนิดนี้เป็น 2.7:1, 1.5:1, 1.1:1 และ 1.2:1 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในช่วง พ.ศ. 2500-2529 นั้น อัตราการติดเชื้อพยาธิปากขอสูงกว่าอัตราการติดเชื้อพยาธิ *S. stercoralis* มาก แต่ในช่วง พ.ศ. 2532-2540 นั้นพบว่าอัตราการติดเชื้อพยาธิปากขอใกล้เคียงกับอัตราการติดเชื้อพยาธิ *S. stercoralis* แม้จะเป็นประชากรคนละกลุ่มกับการรายงานในช่วง 30 ปีแรกก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ของผู้ใช้แรงงานและผู้ป่วยในของโรงพยาบาลศิริราชนั้นเป็นชาวชนบทเช่นกัน จากข้อสังเกตนี้อาจเป็นผลจากการที่มีโครงการต่างๆ ทางสาธารณสุขในการควบคุมป้องกันและรักษาโรคหนอนพยาธิ โดยมีการใช้ยา mebendazole ซึ่งฆ่าพยาธิปากขอได้ดี ในขณะที่ยานี้ทำลายพยาธิ *S. stercoralis* ไม่ค่อยได้ผล^{9,13}

จากรายงานนี้พบว่าพยาธิ *E. vermicularis* มีอัตราการติดเชื้อสูงกว่าพยาธิ *Ascaris lumbricoides* เล็กน้อยเช่นเดียวกับผลการศึกษาของประพันธ์ เชิดชูงาม และคณะ³ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทั้งสองรายงานนี้เก็บอุจจาระด้วยวิธี rectal swab จึงทำให้ตรวจพบไข่ของพยาธิ *E. vermicularis* ได้สูงขึ้น ส่วนพยาธิ *A. lumbricoides* ซึ่งเคยมีรายงานการตรวจพบได้บ่อยในประชากรชาวชนบท^{10,14} แต่รายงานในระยะหลังนี้พบว่าอัตราการติดเชื้อของปรสิตชนิดนี้ลดลงมาก^{1,12} รวมทั้งอัตราการติดเชื้อพยาธินี้ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานนั้นค่อนข้างต่ำ³ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประชาชนมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดีขึ้น รวมทั้งวงจรชีวิตของพยาธิเป็นแบบที่ไม่ต้องอาศัยโฮสต์กลาง และมีหลายชนิดที่ใช้ฆ่าพยาธินี้ได้จึงทำให้การควบคุมพยาธิได้ผลดี^{1,12}

สรุป

การติดเชื้อปรสิตในผู้ใช้แรงงานไทยนั้นเป็นเครื่องสะท้อนถึงสุขอนามัยของประชากรของประเทศได้ปรสิตชนิดที่พบได้บ่อยในผู้ใช้แรงงานของการศึกษานี้คล้ายคลึงกับการศึกษาก่อนๆ อาจเนื่องจากประชากรที่ติดเชื้อปรสิตนั้นยังคงมีวิถีทางของการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพและอุปนิสัยในการบริโภคอาหารที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคพยาธิ ดังนั้นการให้ความรู้แก่ประชาชนในการป้องกันการติดเชื้อปรสิตจึงเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นที่ต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้รายงานขอขอบคุณนางสาวชินะพร สุขชม ที่ช่วยจัดพิมพ์ต้นฉบับ

เอกสารอ้างอิง

1. สมพร พุดภรรยา, เขาวลิตร์ วีระดิษฐ์, เอนก สติชัยไทย, ทวีศักดิ์ สัตถ์พรหม, อนุมัติร์ กิจวรรณี. การศึกษาหาความชุกชุมและความรุนแรงของโรคหนอนพยาธิลำไส้ในชนบทประเทศไทย พ.ศ. 2523-2524. วารสารโรคติดต่อ 2525; 8: 245-68.
2. Rungpitarangsi V, Sonjai A, Cherdchoongarm P, Attanatho V, Oonsombat P. Some aspects of health status of Thai employees, applied for working aboard. การประชุมที่ประชุมวิชาการประจำปี ครั้งที่ 29 คณะแพทยศาสตร์

- ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร : เรือนแก้วการพิมพ์, 2530: 42-3.
3. ประพันธ์ เจริญงาม, อารีรัตน์, สนใจ, วิวิทย์ บุญญพิสิฏฐ์, ไพโรจน์ อุ่นสมบัติ. รายงานเบื้องต้นผลการตรวจปรสิตลำไส้ในผู้ใช้แรงงานไทย. วารสาร โรคติดเชื้อและยาด้านจุลชีพ 2535; 9: 15-23.
 4. Wilairatana P, Radomyos P, Radomyos B, et al. Intestinal sarcocystosis in Thai laborers. Southeast Asian J Trop Med Public Health 1996; 27: 43-6.
 5. สุภัทรา เคียวเจริญ, วิรัช จันทนุ. การติดเชื้อปรสิตในผู้ป่วยในของโรงพยาบาลศิริราช ระหว่างเวลา 5 ปี (พ.ศ. 2534-2538). สารศิริราช 2539; 48: 1073-80.
 6. Zierdt CH. *Blastocystis hominis*, a protozoan parasite and intestinal pathogen of human beings. Clinical Microbiology Newsletter 1983; 5: 58-9.
 7. Markell EK, Udkow MP. *Blastocystis hominis*: pathogen or fellow traveler? Am J Trop Med Hyg 1986; 35: 1023-6.
 8. Sun T, Katz S, Tanenbaum B, Schenone C. Questionable clinical significance of *Blastocystis hominis* infection. Am J Gastroenterol 1989; 84: 1543-7.
 9. Markell EK, Voge M, John DT. Medical parasitology. 7th ed. Philadelphia: W.B. Saunders Company, 1992.
 10. สุวัชร วัชรเสถียร, จำลอง ทะวีณสุต. การศึกษาค้นคว้าเรื่องโรคหนอนพยาธิในประเทศไทย. จ.พ.ส.ท. 2500; 40: 309-40.
 11. ธงชัย ปภัสราทร, พิสิญ์ จุลฤกษ์, สุวพันธ์ เข็มน้อย, และคณะ. การศึกษานิวเคลียสของพยาธิลำไส้ และความรุนแรงของการติดเชื้อพยาธิปากขอและพยาธิใบไม้ในตับที่หมู่บ้านพัฒนาตำบลบ้านธาตุ จังหวัดอุดรธานี. จ.พ.ส.ท. 2510; 50: 423-31.
 12. อุดม เอกคาแสง, มนูญ ไพบูลย์, สุรพล สุวรรณกุล, สมคิด แก้วมณี, ไพบูลย์ พันธุ์ประภาส. ความชุกชุมของเชื้อปรสิตในบางจังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลาง และภาคเหนือ. วารสารสมาคมปรสิตวิทยาและอาชีวศาสตร์เขตร้อนแห่งประเทศไทย 2528; 10: 15-27.
 13. Migasena S, Suntharasamai P, Harinasuta T. Mebendazole, tetrachlorethylene and pyrantel pamoate in the treatment of hookworm infection. Ann Trop Med Parasit 1978; 72: 199-200.
 14. ธงชัย ปภัสราทร, พิสิญ์ จุลฤกษ์, อุดมพร จุลฤกษ์, จิรพล วิบูลย์วัฒน์, อรุณ เกียรติวุฒิ, จิรศักดิ์ โรจนนพรมสุข. อัตราชุกชุมของการติดเชื้อปรสิตลำไส้ และระบาดวิทยาของโรคพยาธิไส้เดือนกลม ตำบลคงเจิน, อำเภอพะเยา, จังหวัดเชียงราย. จ.พ.ส.ท. 2512; 52: 311-21.